

DAGVAARDING IN KORT GEDING

Heden, de
twintig,

tweeduizend twee en

ten verzoeken van **STICHTING CLIMATE INTELLIGENCE**, gevestigd te (1014 BV) Amsterdam aan de Zekeringstraat 41C, in deze zaak woonplaats kiezend ten kantore van Boucher Advocatuur te (3581 BJ) Utrecht, aan het adres Maliesingel 33 van wie de advocaat mr E.H Boucher door mijn verzoekster tot advocaat wordt gesteld;

HEB IK,

GEDAGVAARD,

De **vereniging KRO-NCRV** gevestigd te (1217 EW) Hilversum aan de 's-Gravelandseweg 80, aldaar aan die woonplaats mijn exploit doende,

OM

Op woensdag , des voormiddags om 10.00 uur,
vertegenwoordigd door een advocaat, te verschijnen op de openbare zitting van de Rechtbank Midden-Nederland locatie Lelystad welke zitting zal worden gehouden in het gerechtsgebouw aan het Stationsplein 15,

met de aanzegging, dat:

a. indien gedaagde niet in persoon en evenmin vertegenwoordigd door een advocaat op de terechtzitting verschijnt en de voorgeschreven termijnen en formaliteiten in acht zijn genomen, de rechter verstek tegen gedaagde zal verlenen en de hierna omschreven vordering zal toewijzen, tenzij deze hem onrechtmatig of ongegrond voorkomt;

b. bij verschijning in het geding van gedaagde een griffierecht zal worden geheven, te voldoen binnen vier weken te rekenen vanaf het tijdstip van verschijning;

c. de hoogte van de griffierechten is vermeld in de meest recente bijlage behorend bij de Wet griffierechten burgerlijke zaken, die onder meer is te vinden op de website:

www.kbvg.nl/griffierechtentabel

d. van een persoon die onvermogend is, een bij of krachtens de wet vastgesteld griffierecht voor onvermogenden wordt geheven, indien hij op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven heeft overgelegd:

- 1 e een afschrift van het besluit tot toevoeging, bedoeld in artikel 29 van de Wet op de rechtsbijstand, of indien dit niet mogelijk is ten gevolge van omstandigheden die redelijkerwijs niet aan hem zijn toe te rekenen, een afschrift van de aanvraag, bedoeld in artikel 24, tweede lid, van de Wet op de rechtsbijstand, dan wel
- 2 e een verklaring van het bestuur van de raad voor rechtsbijstand, bedoeld in artikel 7, derde lid, onderdeel e, van de Wet op de rechtsbijstand waaruit blijkt dat zijn inkomen niet meer bedraagt dan de inkomens bedoeld in de algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 35, tweede lid, van die wet;

TENEINDE

te horen eisen en concluderen als volgt:

Aanleiding voor de procedure

1. In het door de vereniging KRO-NCRV, hierna: “KRO-NCRV” op 14 maart 2022 op nationale televisie uitgezonden programma Pointer, hierna: “Pointer”, alsmede op aan dat programma gelieerde media (Internet, Twitter, Facebook en LinkedIn) zijn verscheidene grievende en onware uitspraken gedaan ten aanzien van Eiseres, hierna: “Clintel”, met Clintel verbonden personen, alsmede ten aanzien van de door Clintel beheerde website www.resinbeeld.nl, hierna gezamenlijk te noemen: “Clintel c.s.”.
2. Deze uitspraken zijn gedaan binnen een totale context die er op was gericht om Clintel c.s. te schaden in eer en goede naam.
3. Deze procedure in kort geding is aangespannen om KRO-NCRV te dwingen deze uitspraken te rectificeren in het programma Pointer en in de overige media waarin de uitspraken zijn gedaan.

Inleiding

4. Hieronder zullen eerst Clintel, Pointer, de relevante onderdelen van de Mediawet alsmede het voor de Nederlandse Publieke Omroep (NPO) geldende journalistieke kader worden besproken. Daarna worden de relevante feiten behandeld met een puntsgewijze beschrijving van de mondelinge en tekstuele uitspraken en beweringen van gedaagde. Deze zullen vervolgens juridisch worden gekwalificeerd met bijzondere aandacht voor de wettelijke, journalistieke en maatschappelijke context.
5. Vervolgens wordt het verweer en de weerlegging van het verweer ten aanzien van alle gedane uitspraken behandeld, wordt ingegaan op de spoedeisendheid en wordt een bewijsaanbod gedaan. Tot slot wordt afgesloten met de eis tot rectificatie.

De Stichting Climate Intelligence (Clintel)

Clintel

6. Clintel is een onafhankelijke stichting met als belangrijkste doelstelling het genereren van kennis over en inzicht in de omvang, aard, oorzaken en gevolgen van klimaatverandering en het klimaatbeleid dat hierop betrekking heeft. Ook wil Clintel deelnemen aan debatten over klimaatwetenschap en -beleid, alsmede aan besluitvormingsprocessen dienaangaande.

De betrokkenen

7. Clintel is opgericht door Em. Prof. Dr. Ir. Guus Berkhout en wetenschapsjournalist drs. Marcel Crok. Voorzitter van de stichting is Em. Prof. Ir. Karel Wakker, voormalig Rector Magnificus van de Technische Universiteit Delft.
8. Zowel Berkhout als Wakker zijn internationaal bekende wetenschappers met een grote wetenschappelijke staat van dienst. Marcel Crok is chemicus en een ervaren en integere wetenschapsjournalist en auteur van het boek *“De staat van het klimaat”* waarin het klimaatdebat in kaart wordt gebracht.

De financiering

9. Clintel bestaat bij gratie van een groot aantal private en veelal kleine donateurs.

De activiteiten

10. Clintel publiceert op twee websites (clintel.org en clintel.nl) over klimaatverandering en klimaatbeleid, publiceert soms in de wetenschappelijke literatuur en organiseert lezingen over deze onderwerpen.

RES in beeld

11. Clintel heeft daarnaast een website: www.resinbeeld.nl waarin de Nederlandse burger zich kan informeren over de Regionale Energiestrategie (RES). Burgers kunnen foto's insturen van mogelijke locaties voor windmolens of zonneparken en de redactie monteert die plannen vervolgens in de foto's.

De werkwijze van RES in beeld

12. Clintel doet dit naar eer en geweten. De (digitale) molen (of het zonnepark) wordt altijd geplaatst binnen het mogelijke plangebied en de molen heeft een grootte en hoogte die

zo goed mogelijk overeenkomt met het type molen dat tegenwoordig gebruikt wordt. Clintel geeft op haar website resinbeeld.nl ook duidelijk de werkwijze aan op basis waarvan de beelden worden gemaakt: www.resinbeeld.nl/veelgestelde-vragen/. Daarbij wordt niet geclaimd dat het resultaat perfect is en dit wordt ook duidelijk aangegeven **(Productie 1)**:

“Op de foto staat een bestaande kleine windturbine met een ashoogte van 80 meter. We weten hoe ver weg hij staat van de waterlinieweg. Nu weten we de kijkhoek. Daar trekken we een horizontaal hulpstreepje langs. Nu weten we dat iets wat op 2000 meter afstand staat bij die kijkhoek een berekende hoogte heeft van 140 meter. Doe er 25 meter (2/11e deel) bij en je hebt de toekomstige molen.

Hoe waarheidsgetrouw is dat? We weten niet of het een witte of grijze wordt, dus dat is een gokje. We weten ook niet of de toekomstige molen precies op dit punt staat. Het kan een meter of 40 schelen. Wat we wel weten is dat de hoogte in het plaatje binnen redelijke tolerantiegrenzen klopt. Pas als Freek volgend jaar een foto stuurt als alles er staat weten we hoe waarheidsgetrouw het precies is. Voor nu valt dit binnen redelijke tolerantiegrenzen.”

KRO-NCRV Pointer

Pointer

13. Pointer is een wekelijks uitgezonden televisieprogramma van de publieke omroepvereniging KRO-NCRV.

“Top van de onderzoeksjournalistiek”

14. Op haar website presenteert KRO-NCRV Pointer zich als een platform voor *onderzoeksjournalistiek* **(Productie 2)**:

“Pointer behoort tot de top van de onderzoeksjournalistiek in Nederland. Pointer is op tv, radio en online. We combineren het beste van het bestaande Pointer, De Monitor en Reporter Radio. We houden je scherp en pakken de kwesties van nu aan. Dit doen we met de nieuwste methoden, de meest ervaren journalisten en ons publiek. Pointer. Voor jou, met jou.”

“Oneerlijke zaken”

15. Op de homepage van Pointer zélf (**Productie 3**) beweert Pointer *“oneerlijke zaken”* aan het licht te brengen *“op basis van onderzoeksjournalistiek”*.

Mediawet

16. De vereniging KRO-NCRV, hierna: KRO-NCRV, onder wiens verantwoordelijkheid Pointer gemaakt wordt is een publieke omroep die zich dient te houden aan de mediawet.

De uitzending

17. De uitzending van Pointer van 14 maart 2022 is terug te zien op: <https://pointer.kro-ncrv/klimaatconflict-in-de-gemeenteraad>.

De Mediawet en de journalistieke code van de Nederlandse Publieke Omroep

De mediawet

18. De Mediawet 2008 in haar geldende vorm bepaalt in hoofdstuk 2.1: onder 2.1.2 (voor zover relevant) het navolgende:

“Publieke mediadiensten zijn in overeenstemming met publieke waarden, waarbij zij voorzien in democratische, sociale en culturele behoeften van de Nederlandse samenleving. Zij verzorgen daartoe media-aanbod dat:

- *a. evenwichtig, pluriform, gevarieerd en kwalitatief hoogstaand is en zich tevens kenmerkt door een grote verscheidenheid naar vorm en inhoud;*
- *b. op evenwichtige wijze een beeld van de samenleving geeft en de pluriformiteit van onder de bevolking levende overtuigingen, opvattingen en interesses op maatschappelijk, cultureel en levensbeschouwelijk gebied weerspiegelt;*
- *e. voldoet aan hoge journalistieke en professionele kwaliteitseisen, die binnen deze sector gehanteerd worden; en*

De journalistieke code van de NPO

19. Deze wettelijke eisen zijn verder geconcretiseerd in de journalistieke code van de Nederlandse Publieke Omroep (**Productie 4**).

De beginselen

20. In deze journalistieke code zijn de beginselen opgenomen waaraan een journalist of journalistiek programma dat door een NPO organisatie dient te voldoen. De voor de onderhavige kwestie relevante aspecten van deze code worden hieronder besproken

Journalistiek bij de publieke omroep

21. Volgens de journalistieke code van de NPO dient journalistiek bij de publieke omroep zich binnen het navolgende regelkader af te spelen:

“Op radio, televisie en online brengen we nieuws, actualiteiten, opinie en meningsvorming. In al deze vormen van journalistiek is het belangrijk dat we geloofwaardig zijn en het vertrouwen van het publiek hebben. Dit doen we door:

- Betrouwbaar te zijn - de informatie die we brengen klopt en wordt gecheckt.*
- Nauwkeurig en zorgvuldig te zijn - fouten worden zoveel mogelijk vermeden en het maakproces is controleerbaar.*
- Onafhankelijk, onpartijdig en onbevooroordeeld te zijn - druk van buiten en binnen de organisatie heeft geen invloed op de inhoud van onze producties.*
- Evenwichtig en pluriform te zijn - berichtgeving is gebalanceerd en vertegenwoordigt verschillende visies.*

We erkennen fouten en onzorgvuldigheden en kijken kritisch naar ons eigen journalistieke handelen. De toetssteen van ons handelen is deze journalistieke code. Journalisten die binnen de publieke omroep werken worden geacht zich aan deze code te houden. De betreffende hoofd- en eindredacties zijn verantwoordelijk voor de naleving.”

Uitwerking van beginselen

22. De code wordt op een aantal terreinen uitgewerkt waarbij de volgende punten relevant zijn:

Bronnen

“Bronnen worden in principe in publicaties vermeld, tenzij het nodig is om de bron te beschermen.”

Wederhoor

“Journalisten passen altijd wederhoor toe. Mensen krijgen tijdig de gelegenheid om te reageren, bij voorkeur in dezelfde publicatie.”

Publicatie

“Journalisten maken in publicaties duidelijk onderscheid tussen feiten en meningen.”

“Journalisten gaan terughoudend om met beschuldigingen. Alleen als die zijn gecheckt en het aannemelijk is worden beschuldigingen gepubliceerd.”

“Citaten uit interviews mogen niet zonder toestemming in een andere context worden gebruikt dan de geïnterviewde kan verwachten.”

“Beelden en audio mogen slechts tot op zekere hoogte worden bewerkt.”

Verantwoording achteraf

“Wanneer blijkt dat een publicatie onjuistheden bevat of (verwijtbaar) onvolledig is worden deze zo snel mogelijk en op passende wijze gerectificeerd. De wijze van rectificeren verschilt per redactie en type medium en valt onder de verantwoordelijkheid van de betreffende hoofdredactie.”

Strijdigheid met wet en NPO code

23. De uitzending van Pointer en de teksten op de daaraan gelieerde media alsmede de handelwijzen van de betrokken journalisten en de hoofdredactie zijn echter zowel lasterlijk als in strijd met de Mediawet en de in de journalistieke code van de NPO geformuleerde regels. Dit wordt hieronder puntsgewijs toegelicht.

De gewraakte uitspraken

24. Pointer neemt in haar publieke uitlatingen ten aanzien van Clintel een aantal stellingen in die in strijd zijn met de waarheid en Pointer suggereert daarbij bovendien dat Clintel kwalijke handelwijzen heeft. Het gaat om de navolgende stellingen en suggesties:

1. *Clintel wordt er door Pointer van beschuldigd te worden gefinancierd door de olie-industrie,*
2. *Clintel is door Pointer ten onrechte omschreven als een “lobbyclub”,*
3. *Clintel is door Pointer beschuldigd van het voeren van een internationale desinformatiecampagne ten aanzien van het klimaat en het klimaatbeleid tegen te werken,*
4. *Pointer stelt dat Clintel directeur Marcel Crok een: “klimaatontkenner” is die van mening zou zijn dat het klimaat niet verandert en dat CO2-reductie geen effect heeft,*
5. *Tijdens de uitzending van Pointer is de suggestie gewekt dat Clintel een politieke partij zou financieren,*
6. *Clintel is er in de uitzending van beschuldigd beelden van windmolens via de site www.resinbeeld.nl bewust en consequent te manipuleren,*
7. *Tijdens het programma worden drie tweets getoond die dreigend van aard zouden zijn richting ex-wethouder Hans Marchal van de gemeente Wijk bij Duurstede en die volgens Marchal het gevolg waren van beelden van resinbeeld.nl,*
8. *Tijdens het programma is gesuggereerd dat Clintel beelden van een niet bestaande windmolen zou hebben geprojecteerd op het terrein van een boer. In dit kader wordt gesteld dat Clintel zou: “liegen en bedriegen”,*

Onwaar en niet onderbouwd

25. Géén van deze beweringen en suggesties wordt inhoudelijk door Pointer onderbouwd. Géén van deze beweringen of suggesties bevat ook maar een kern van waarheid.

Hieronder worden de hierboven genoemde punten behandeld volgens de nummering hierboven.

Stelling 1: *“Clintel wordt gefinancierd door de olie industrie”*

26. Door Pointer is meermalen onomwonden gesteld dat Clintel wordt gefinancierd door de olie- industrie In de uitzending valt uit de mond van Pointer journalist Peter Keizer te horen (minuut 11):

“Pointer heeft eerder gepubliceerd over de organisatie die RES in Beeld financiert, stichting Clintel. Dat is een lobbyclub waarvan we weten dat ze misinformatie verspreiden. De stichting wordt gefinancierd deels door de olie-industrie. Stichting Clintel heeft eigenlijk als doel om klimaatbeleid tegen te houden en plannen om van fossiele brandstoffen af te stappen te frustreren.”

- Op de website van Pointer (**Productie 5**) valt voorts te lezen¹:

“Met Stichting Clintel voeren Crok en zijn collega Guus Berkhout sinds 2019 een internationale desinformatiecampagne tegen klimaatwetgeving en duurzaam beleid, bleek uit eerder onderzoek van Platform Authentieke Journalistiek, Follow the Money en Pointer. ...) “Om die boodschap te verspreiden werkt de lobbyclub samen met Amerikaanse en Canadese denktanks die net als Clintel deels worden gefinancierd door de olie-industrie.”

27. De bewering dat Clintel gefinancierd wordt door de olie-industrie wordt op de website nog een aantal malen herhaald (**Productie 6**):

“Een lobbyclub maakt angstbeelden over windmolens. De voorman, een voormalig wethouder, probeert nu in de gemeenteraad van Wijk bij Duurstede te komen. Die lobbyclub, 'RES in beeld', is een website die fotomontages maakt van windmolenplannen in heel Nederland, om de publieke opinie te beïnvloeden. Het is een initiatief van een klimaatsceptische organisatie, die geld uit de fossiele industrie ontving. Misinformatie over plannen van windmolens op land leidt soms tot jaren vertraging, zo vertellen betrokkenen. In Wijk bij Duurstede loopt de

¹ <https://pointer.kro-ncrv.nl/anti-windmolenlobbyist-verspreidt-misinformatie-met-politieke-partij>

windmolendiscussie zo hoog op dat een wethouder na 27 jaar stopte in de lokale politiek.”

Ook valt volgende tekst te horen tijdens de uitzending (minuut 11.50):

“De man die facturen stuurt aan een aan de olie-industrie gelinkte lobby heeft nu ook een eigen politieke partij opgericht die deelneemt aan de gemeenteraadsverkiezingen in Wijk bij Duurstede: Duurstede voor Democratie.”

Clintel wordt niet gefinancierd door de olie-industrie

28. De hierboven genoemde beweringen zijn onwaar. Clintel heeft nog nooit een cent ontvangen van de olie-industrie. Niet direct en niet indirect. Clintel heeft hier ook nooit naar gestreefd. Clintel bestaat bij gratie van private donateurs en moet rondkomen van een budget van rond de € 100.000,- per jaar. Hiervan worden de personele kosten betaald en alle andere activiteiten zoals het organiseren van evenementen, het doen van research voor wetenschappelijk publicaties, het opzetten en onderhouden van websites etc. etc.

Aanval op de integriteit

29. Door in strijd met de waarheid te stellen dat Clintel gefinancierd wordt door de olie-industrie wordt ten onrechte de indruk gewekt dat Clintel een spreekbuis is van de olie-industrie die het klimaatbeleid wil frustreren. Hiermee wordt uiteraard óók gesuggereerd dat Clintel niet onafhankelijk zou zijn en daarmee ook niet wetenschappelijk en maatschappelijk integer.

Geen doel plannen te frustreren

30. Pointer zegt dit ook letterlijk in de uitzending en wel in de context van de “*financiering van Clintel door de olie-industrie*” (minuut 11):

“Stichting Clintel heeft eigenlijk als doel om klimaatbeleid tegen te houden en plannen om van fossiele brandstoffen af te stappen te frustreren”

Laster

31. De bovenstaande beweringen zijn allemaal *onwaar* en zijn er duidelijk op gericht om Clintel aan te tasten in haar eer en goede naam. Dat kwalificeert als laster.

Stelling 2: “Clintel is een lobbyclub”

Geen lobbyclub

32. Pointer borduurt hierop voort door te stellen dat Clintel een: “*lobbyclub*” zou zijn. Om deze bewering te toetsen moet eerst de begripsinhoud van de gebruikte term “*lobbyclub*” worden vastgesteld.

Normaal spraakgebruik

33. In het normale spraakgebruik is een “*lobbyclub*” een organisatie die “*lobbyt*”. In het woordenboek der Nederlandse taal van Dale wordt het woord “*lobbyen*” gedefinieerd als:

“als organisatie door gesprekken proberen belangrijke politieke beslissingen te beïnvloeden”

Wikipedia

34. Indien we de definitie van Lobbyen opzoeken in Wikipedia vinden we de navolgende omschrijving:

“Lobbyen is het stelselmatig uitoefenen van invloed op beleidsmakers bij bestuursorganen; het initiatief voor het contact ligt bij de lobbyist, iemand die er geen statutair onderdeel van uitmaakt. De interventie door zo’n derde partij vindt doorgaans plaats buiten het zicht van de openbaarheid. Een ander kenmerk van lobbyen is dat de externe beïnvloeding plaatsvindt buiten het actief kiesrecht en het petitierecht om en evenmin in het kader van procedures voor inspraak en participatie. Lobbyen wordt daarom een van de oorzaken van een democratisch tekort genoemd.”

Elementen van de begripsinhoud

35. Kortom: een organisatie die is gericht op:
- Het door gesprekken proberen belangrijke politieke beslissingen te beïnvloeden
 - Het stelselmatig uitoefenen van invloed op beleidsmakers en bestuursorganen (op initiatief van de lobbyist),
 - Interventie buiten het zicht van de openbaarheid,

- De externe beïnvloeding vindt plaats buiten het actief kiesrecht en het petitierecht om.

36. Wikipedia meldt voorts:

“Iedereen kan lobbyist zijn, maar de aanduiding wordt vrijwel altijd gebruikt voor beroepsbeoefenaren die tegen een vergoeding werken voor een belanghebbend bedrijf, koepel- of belangenorganisatie, een commercieel lobby- of public-affairs kantoor, consultancybedrijf of advocatenkantoor.”

Maatschappelijke begripsinhoud

37. Nu zijn van Dale en Wikipedia natuurlijk niet alwetend maar de beschrijving geeft wel een goed beeld van de maatschappelijk aanvaarde begripsinhoud van het begrip: “lobbyen”, “lobbyist” en het meer informele maar aan de term “lobbyen” direct refererende: “lobbyclub”. Kortom, de betekenis van die term in het normale spraakgebruik: een commerciële organisatie die “achter de schermen” probeert de democratische besluitvorming te beïnvloeden en te ondermijnen. Uit de aard der zaak in opdracht van een “achterman” met een commercieel belang.

Democratisch tekort

38. Lobbyen wordt dan ook één van de oorzaken van een democratisch tekort genoemd. Voor een mens of een organisatie die zich niet met dergelijke zaken wenst in te laten en deze afwijst is het daarmee ook een *grievende* term.

Clintel is géén lobbyclub

39. Géén van de bovengenoemde definities of elementen daarvan is van toepassing op Clintel. De term: “lobbyclub” is objectief gezien dan ook niet op Clintel van toepassing.

Aanval op integriteit en onafhankelijkheid

40. Door Clintel - ten onrechte - neer te zetten als een “lobbyclub” wordt haar (wetenschappelijke) onafhankelijkheid en integriteit in twijfel getrokken. Zeker in samenhang met de onjuiste bewering dat Clintel wordt gefinancierd door de olie industrie. Ook hiermee wordt Clintel doelbewust aangetast in haar eer en goede naam en ook dat kwalificeert als laster.

Stelling 3: “Clintel verspreidt desinformatie”

“Internationale desinformatiecampagne”

41. De aantijgingen van Pointer aangaande een “*internationale desinformatiecampagne*” (Productie 5) en het verspreiden van: “*misinformatie*” zijn ernstig, zij tasten immers de wetenschappelijke en maatschappelijke eer en goede naam van de betrokkenen aan. In feite worden de betrokken wetenschappers van wetenschappelijke *fraude* beticht.

Wetenschappelijke statuur van de oprichters

42. Clintel is opgericht door Em. Prof. Dr. Ir. Guus Berkhout, een internationaal bekende wetenschapper met een grote staat van dienst die vele honderden wetenschappelijke publicaties op zijn naam heeft staan. Mede oprichter en directeur van Clintel is drs. Marcel Crok, chemicus en een bekende wetenschapsjournalist. Voorzitter van de stichting is Em. Prof. Ir. Karel Wakker, voormalig Rector Magnificus van de Technische Universiteit Delft en eveneens een vooraanstaand (oud) wetenschapper.

Wetenschappelijke toets

43. Beschuldigingen van het verspreiden van desinformatie zijn natuurlijk niet per se onrechtmatig. Om het onrechtmatige karakter ervan te voorkomen dienen zij echter wél worden verbonden met onomstotelijk vaststaande feiten. Teneinde wetenschappelijke publicaties en stellingen rechtsgeldig als “desinformatie” te kunnen bestempelen is dus een zware (wetenschappelijk) toets vereist.

Aan de onderbouwing te stellen eisen

44. Ten aanzien van Clintel - die zich met wetenschap bezig houdt - betekent dit een duidelijke opsomming van de wetenschappelijk stellingen die Clintel zou uitdragen gepaard met een inhoudelijke wetenschappelijke onderbouwing die de onjuistheid van die stellingen aantoon. Die onderbouwing dient wetenschappelijk uiteraard op te wegen tegen de beweerdelijk onjuiste stellingen. Uiteraard moeten de beschuldigingen ook voldoende *concreet* zijn. In goed Nederlands: men moet man en paard noemen en de beschuldigingen *bewijzen*.

Geen onderbouwing

45. Van dit alles is echter in het geheel geen sprake. Er wordt slechts gesproken van: “*een internationale desinformatiecampagne*” en “*het verspreiden van desinformatie*” waarbij wordt verwezen naar: “*eerder onderzoek van Platform Authentieke Journalistiek, Follow*

the Money en Pointer.”. Zonder het één of het ander verder te specificeren laat staan te onderbouwen en met maar één doel: het beschadigen en maatschappelijk in diskrediet brengen van de betrokkenen. Dat maakt de uitspraken lasterlijk.

Géén doel om te frustreren

46. Ook Pointers beweringen ten aanzien van de *doelstellingen* van Clintel zijn onwaar. Clintel heeft tot doel om een afgewogen en wetenschappelijke klimaatdiscussie te komen en om beleid na te (doen) streven dat gebaseerd is op feiten, logica, effectiviteit en realisme.

Géén onderbouwing

47. Het doel van Clintel is niet om klimaatbeleid te frustreren of plannen om van fossiele brandstoffen af te stappen te frustreren. Die stellingen kan Pointer ook helemaal niet hard maken. Sterker nog: Pointer onderneemt zelfs geen enkele poging om deze te onderbouwen. Het is tekenend voor hoe Pointer zich ten opzichte van Clintel opstelt.

De doelstelling van Clintel

48. Op de website RES in Beeld zelf omschrijft Clintel duidelijk hoe zij ten aanzien van klimaatbeleid staat en waarom zij de website RES in Beeld begon:²

“CLINTEL is niet tegen klimaatbeleid maar maakt zich wel grote zorgen over de in onze ogen onrealistische doelen die daarbij gesteld zijn en de impact die dat gaat hebben op alle Nederlanders. Bij klimaatbeleid kijken we vooral naar de enorme kosten die gemaakt gaan worden en die vaak onvoldoende transparant zijn. Maar we kijken ook naar de enorme impact die het klimaatbeleid gaat hebben op de leefomgeving van de burgers en dat doen we op RESinbeeld.nl. Dus we gaan letterlijk (door animaties te maken, foto's en kaarten te tonen) in beeld brengen wat de RES voor de Nederlandse burgers gaat betekenen.”

Geen onderbouwing - laster

49. Kort en goed, de beweringen van Pointer dat Clintel een “(internationale) *desinformatiecampagne*” zou voeren worden niet onderbouwd en niet waar. Door deze uitlatingen worden Clintel en de bij Clintel betrokken wetenschappers ten onrechte aangetast in hun eer en goede naam. De uitlatingen zijn daarmee niet alleen grievend maar ook onrechtmatig en lasterlijk.

² <https://resinbeeld.nl/over-ons/>

Stelling 4: "Marcel Crok is een klimaatontkenner"

Grievende term

50. Op de website van Pointer wordt journalist en Clintel-directeur Marcel Crok niet geïntroduceerd als wetenschapsjournalist of onderzoeksjournalist maar als "klimaatontkenner" (Productie 7). Dit is een term die afgeleid is van het woord 'Holocaustontkenner' en die derhalve wordt ingezet om de betreffende persoon als 'een slecht mens' neer te zetten en zodoende maatschappelijk te diskwalificeren.

Doel om te beschadigen

51. De term 'klimaatontkenner' wordt niet nader gedefinieerd laat staan uitgelegd door de programmamakers. Het is dan ook een vorm van 'framing' en is uitsluitend bedoeld om Crok bij voorbaat in diskrediet te brengen en te beschadigen.

Waar wordt Crok eigenlijk van beschuldigd?

52. Crok is sinds 2005 vrijwel fulltime bezig met het onderwerp klimaatverandering en een van de best ingevoerde klimaatjournalisten van Nederland. Hij heeft een visie op klimaatverandering die niet volledig hetzelfde is als die van bijvoorbeeld het IPCC, maar dat kan en mag geen reden zijn om hem weg te zetten als een 'klimaatontkenner'. Wat zou Crok dan exact ontkennen? Het bestaan van het klimaat zelf?

Onjuiste beweringen

53. Voorts staat op de website van Pointer het volgende (Productie 8):

"Daar bleek dat Crok en Joustra dezelfde mening hebben als het op het klimaat aankomt: van klimaatverandering is geen sprake en CO2-reductie heeft geen effect."

Vermoedelijk als gevolg van een maningsbrief van de advocaat werd dit laatste later aangepast in: "CO2-reductie heeft weinig effect."

De staat van het klimaat

54. Crok schreef een heel boek over klimaatverandering, “*De Staat van het Klimaat*”, dat uitgebreide aandacht kreeg in de landelijke pers. Crok bestrijdt niet dat er klimaatverandering is, hij en ook Clintel stellen alleen dat er geen sprake is van een klimaatcrisis.³

Factcheck

55. Dat CO2-reductie geen effect zou hebben heeft Crok ook nooit gezegd. Wel kreeg Crok enige bekendheid toen hij in 2017 in een interview met de Volkskrant stelde dat de plannen van het toenmalige kabinet Rutte III (49% CO2-reductie in 2030) wereldwijd in 2100 tot slechts 0,0003 graden minder opwarming zou leiden, een onmeetbaar klein effect dus. Zowel de Volkskrant als NRC deden een factcheck van dit getal en bevestigden dat het correct was.⁴⁵

Crok is géén “klimaatontkenner”

56. In één zin van Pointer staan / stonden dus twee onwaarheden die er duidelijk op gericht zijn om de wetenschappelijke en persoonlijke integriteit van Crok en Clintel in twijfel trekken. Waar Clintel tracht op zorgvuldige wijze met de wetenschappelijke materie om te gaan wordt daarvan doelbewust een karikatuur gemaakt die bovendien is doorspekt met onwaarheden. Een en ander duidelijk om de kwalificatie: “klimaatontkenner” kracht bij te zetten. Kort en goed: Crok is geen *klimaatontkenner* en de bewering is er op gericht Crok en Clintel aan te tasten hun zijn eer en goede naam hetgeen kwalificeert als laster.

³ <https://clintel.org/the-netherlands-wcd/>

⁴ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/nederlands-klimaatbeleid-scheelt-maar-0-0003-graden-opwarming-klopt-dit-wel-b7f17a69/>

⁵ <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/10/19/regeerakkoord-helpt-klimaat-met-00003-graden-13584998-a1578000>

Stelling 5: Pointer suggereert dat Clintel een politieke partij zou financieren

Partijfinanciering?

57. In de uitzending is te horen (minuut 13.25):

“Wordt niet alleen Joustra maar ook diens partij Duurstedede voor Democratie gefinancierd door Clintel? Clintel zegt van niet, maar het is lastig te controleren. Want partijen hoeven niet alles op te geven wat ze aan financiën ontvangen.”

Om deze suggestie kracht bij te zetten wordt meteen daarna politicoloog André Krouwel als volgt aan het woord gelaten:

“André Krouwel, politicoloog: Nederland is het wilde westen van de partijfinanciering, alles mag hier. Niks is strafbaar. En partijen die subsidie ontvangen die geven wel netjes een lijstje met donors aan, maar onder een bepaald bedrag, ik geloof dat dat nu 4500 of 5000 euro is, mogen die mooi anoniem blijven. Dus je kan dat mooi opdelen in kleine hapjes. En niemand die er ooit achter komt of wat veel meer gebeurt grote bedragen indirect geven. Dus Stichting Blij voor deze Partij die richt je dan op en dan laat je allerlei grote ondernemers aan de stichting geven. En dan zeg je hier Blij voor de Partij heeft het gedoneerd. Ja nee bedrijven hebben het gedoneerd. Grote belangen, grote bedrijven, kunnen eigenlijk heel makkelijk partijen, politici en beleid kopen in Nederland. En dus kun je als burger niet goed beslissen wie eigenlijk de baas is van de persoon waarop je stemt.”

‘Duister doorgeefluik’

58. In deze context wordt aldus wederom en onverbloemd de suggestie gewekt als zou Clintel een “doorgeefluik” zijn van duistere en anonieme giften van ondernemingen die er op gericht zijn om het democratische proces te verstoren en ondermijnen.

Suggestie wekken dat Clintel liegt

59. Door bovendien te stellen dat het antwoord van Clintel: “*lastig te controleren*” is suggereert Pointer dat Clintel hierover liegt. Deze onbetamelijke suggestie, in combinatie met het daaropvolgend gemonteerde commentaar van Krouwel overschrijdt op grove wijze de grenzen van maatschappelijke betamelijkheid en journalistieke integriteit.

Stelling 6: *Clintel zou consequent misleidende beelden van windmolens plaatsen op haar website*

“Consequente manipulatie”

60. Tijdens de uitzending wordt gesteld dat Clintel via www.resinbeeld.nl “consequent” windmolens te groot zou hebben afgebeeld en daartoe bewust beelden zou hebben gemanipuleerd. Dit wordt door Pointer niet anders onderbouwd dat door het tonen van andere beeldprojecties van windmolens in dezelfde omgeving. Deze projecties zijn alle uit een andere hoek “genomen” en de windmolens zijn ook alle op een andere locatie geplaatst. Uiteraard leidt dit tot een andere optische grootte van de windmolens in het beeld. Dit is echter bepaald nog geen bewijs van manipulatie van de zijde van www.resinbeeld.nl. Toen www.resinbeeld.nl door weerman Gerrit Hiemstra eens werd gewezen op een te grote afbeelding heeft zij dit direct gerectificeerd. Dat wordt door Pointer echter niet vermeld

Projecties

61. De windmolens staan er nog niet en het is ook niet geheel duidelijk waar ze exact zullen worden neergezet. De locaties zijn alleen ruwweg bekend op grond van de U16 rapportage op grond waarvan de gemeenteraad van Wijk bij Duurstede akkoord is gegaan met de Regionale Energie Strategie (RES). Ook de definitieve grootte van de windmolens is nog niet bekend.

Werkwijze

62. Clintel heeft op de website www.resinbeeld.nl duidelijk gemaakt hoe de plaatjes tot stand komen.⁶ Het gaat om vele locaties in Nederland. Er wordt daarbij bovendien duidelijk gemaakt dat het gaat om *impressies* die niet noodzakelijkerwijs exact met de toekomst overeen komen. Dat is ook niet altijd mogelijk omdat de besluiten over exacte locatie en exacte hoogte van de molens vaak nog niet eens bekend zijn. Uiteraard hebben de plaatjes die Pointer hanteert onder exact hetzelfde “euvel” te lijden.

⁶ <https://resinbeeld.nl/veelgestelde-vragen/>
Hoe worden de afbeeldingen gemaakt?

“Afbeeldingen kloppen niet”

63. Dergelijke nuances zijn aan Pointer echter niet besteed. Journalist_Peter Keizer tijdens de uitzending (minuut 10.30):

“We zien dat u afbeeldingen verspreidt die niet kloppen. De windmolens die jullie afbeelden zijn consequent groter”

“Cherry picking”

64. Door Pointer wordt allereerst aan *“cherry picking”* gedaan. Op resinbeeld.nl staan bijna 150 artikelen met daarin 368 foto's en 25 filmpjes. Van die in totaal bijna 400 afbeeldingen heeft Pointer er slechts vier (!) geselecteerd. Hoe de selectie heeft plaatsgevonden wilde Pointer niet zeggen. Van de vier afbeeldingen komt er één uit Langbroek (gemeente Wijk bij Duurstede) en maar liefst drie uit Beuningen. Dit is niet echt wat je noemt een aselechte steekproef.

Één procent

65. Pointer heeft dus slechts één procent van de afbeeldingen van resinbeeld.nl gebruikt maar benadrukt zowel online als in de uitzending dat RES in Beeld molens *“structureel”* of *“consequent”* te groot afbeeldt. Door deze 'selectie' van slechts vier afbeeldingen wordt een incompleet beeld geschapen dat ten onrechte de indruk moet wekken dat Clintel de zaak beduvelt.

Pointer onderzocht helemaal niets

66. Als we echter *“inzoomen”* op de vier door Pointer gewraakte beelden dan blijkt dat zelfs déze selectie niet door Pointer is onderzocht.

Gemeente Beuningen: geen onderzoek

67. Drie van de door Pointer gebruikte beelden van het bedrijf Windplanner zijn *niet* in het kader van het onderzoek door Pointer gemaakt maar in een eerder stadium samengesteld in opdracht van de gemeente Beuningen. Windplanner plaatste daarbij, mogelijk op verzoek van de gemeente, de molens op een andere locatie dan RES in beeld zodat deze uiteraard ook een ander optisch beeld geeft. Van enig onderzoek van de zijde van Pointer naar *“beeldmanipulatie”* door RES in beeld is geen sprake.

Langbroek: geen onderzoek

68. Hetzelfde geldt voor de ene foto uit Langbroek die door Windplanner is gebruikt. Pointer nam niet eens de moeite om zelf een foto te nemen vanuit dezelfde hoek als die van RES in beeld maar plukte een *enigszins vergelijkbare* foto van Internet. Vervolgens plaatste Windplanner in opdracht van Pointer de molens op een *andere locatie* dan RES in beeld wat, wederom, een ander optisch beeld geeft. Een en ander is door Clintel in detail uitgewerkt en onderbouwd op haar website en wordt als **Productie 9** in het geding gebracht. Kortom, van enig “onderzoek” van Pointer, laat staan van zelfstandig of journalistiek onderzoek is ook hier geen sprake.

Geen beeldmanipulatie, geen onderbouwing

69. Kort en goed levert Pointer geen enkel bewijs voor haar aantijgingen van beeldmanipulatie door RES in beeld. Sterker nog, Pointer nam niet eens de moeite er onderzoek naar te doen.

Niets onbetamelijks

70. De manier waarop Pointer de site www.resinbeeld.nl en de totstandkoming van de daarin getoonde beelden bespreekt is tendentiekus en gericht op het discrediteren van de integriteit van Clintel en www.resinbeeld.nl. Dit terwijl Clintel slechts nastreeft wat de overheid zélf zou moeten doen maar nalaat t.w. het zo objectief mogelijk informeren van het publiek over de consequenties van de Regionale Energie Strategie voor de landschapsindeling en ruimtelijke ontwikkeling. Daar is niets onbetamelijks aan.

Motief

71. Het motief van Pointer om Clintel van beeldmanipulatie te beschuldigen is wederom duidelijk. Het herhalen van de suggestie dat Clintel uit commerciële motieven de belangen van de olie-industrie dient ten koste van het klimaat en de mensheid. Pointer houdt er duidelijk geen rekening mee dat mensen wel eens door andere motieven dan geld gedreven kunnen worden zoals wetenschapsbeoefening of de wens om effectief klimaatbeleid te faciliteren. Voor Pointer bestaat in de klimaatdiscussie alleen: ‘goed’ en ‘kwaad’. Marcel Crok verwoordt het op dewebsite als volgt (Productie 9):

“Wat moet het toch heerlijk overzichtelijk zijn in het hoofd van de 'onderzoeksjournalisten' van Pointer. In het klimaatdebat heb je good guys en bad guys. De 'goeden' maken zich zorgen over klimaatverandering, willen zo snel mogelijk

van fossiel af en pleiten daarom voor duurzame 'oplossingen' als zon en wind (maar liever niet kernenergie). De 'slechten' hebben financieel belang bij het gebruik van fossiele brandstoffen, ontkennen daarom klimaatverandering (ondergetekende wordt door Pointer daadwerkelijk "klimaatontkenner" genoemd) en proberen er om die reden alles aan te doen om klimaatbeleid te frustreren."

Stelling 7: www.resinbeeld.nl zou hebben geleid tot bedreigende tweets aan een wethouder

'Wethouder legde zijn taak neer vanwege "windmolen" tweets'

72. Tijdens de uitzending wordt vermeld dat de voor windmolens verantwoordelijke wethouder online werd bestookt en zijn taak neerlegde (vanaf minuut 4):

"Voice Over: politiek verantwoordelijke wethouder werd online bestookt en legde zijn taak neer."

4:31:

"VO leest anonieme tweets voor: "U bent het bewijs dat we religieuzen teveel ruimte geven."

"Hans, de man met zijn refo harses." "typical christelijke schijnheiligheid"

4:53:

Interviewer: "U zegt bedreigingen en gescheld, uit welke hoek?"

(voormalig wethouder) Marchal: "dat kwam met name uit de hoek toen we de discussie hadden over de windmolens".

'Bedreigingen uit de windmolenhoek'

73. In de uitzending citeert Pointer deze drie tweets die gericht zijn tegen ex-wethouder Hans Marchal van de gemeente Wijk bij Duurstede. Marchal vertelt in de uitzending dat hij stopte met twitter en zijn positie als wethouder opgaf omdat hij de bedreigingen zat was. Marchal zegt dat de tweets te maken hadden met de discussies rond windmolens, aangejaagd door de afbeeldingen van RES in Beeld.

Sinterklaasjournaal

74. Clintel heeft de drie tweets onderzocht. De tweets blijken echter alle drie *niets* met windmolens te maken te hebben maar met: discussies over het christelijke geloof, kerkbezoek tijdens de corona-pandemie en, als kers op de taart, het *sinterklaasjournaal*.

Kijkersbedrog

75. Het bovenstaande is in detail onderbouwd op de website van Clintel (**productie 10**). Pointer gebruikt de drie niet gerelateerde tweets echter om RES in Beeld en Clintel doelbewust in diskrediet te brengen. Kort en goed is dit puur kijkersbedrog. Wederom is het gericht op het beschadigen van Clintel in haar eer en goede naam en daarmee lasterlijk.

“Clintel zou “liegen en bedriegen” (stelling 8)

76. In de uitzending laat Pointer boer Peter van Rooijen uit Cothen (gemeente Wijk bij Duurstede) aan het woord. Hij wil een windmolen op zijn erf en in de uitzending wordt gesuggereerd dat hij last zou hebben gehad van de beelden van RES in Beeld. Pointer laat boer Peter het volgende zeggen:

“Interviewer De Beus: Heeft u die foto’s wel eens langs zien komen?”

Peter: Ja, ja, daar kijk ik niet naar, dan ken je dr eigen ook niet aan irriteren. Kijk, ik vind je mag altijd iets vinden van mekaar, maar het moet wel op waarheid gebaseerd zijn. Dat zie ik landelijk ook en plaatselijk ook, ik vind het prima als mensen ergens tegen zijn, maar blijf eerlijk, niet liegen en bedriegen. Daar kan ik ook slecht tegen. Dus daarom kijk ik het maar niet.”

Niet gezien

77. De opmerking: *“Ik vind het prima als mensen ergens tegen zijn, maar blijf wel eerlijk, niet liegen en bedriegen”* wordt ook aan het begin van het programma getoond waarmee de toon is gezet. Het *‘liegen en bedriegen’* kan maar op één partij slaan: RES in Beeld / Clintel. Want dat is de enige organisatie die in de uitzending onder vuur ligt. Boer Peter geeft echter ook aan dat hij de beelden zelf niet gezien heeft.

Geen afbeelding op RES in beeld

78. Voor de goede orde: er *staat* helemaal geen afbeelding van een windmolen op het terrein van boer Peter op de genoemde site www.resinbeeld.nl. Boer Peter wil een kleine molen (van zo’n 25 meter) op zijn land zetten maar dat is helemaal niet in het kader van de RES (Regionale Energiestrategie). Boer Peter is er dus met de haren bijgesleept door Pointer.

Pointer zwijgen spreekt boekdelen

79. Pointer zelf legt in de uitzending niet uit wat er werkelijk aan de hand is. Boer Peter wil helemaal geen molen in het kader van de Regionale Energiestrategie (die molens kunnen 240 meter hoog zijn) maar een kleine ‘agrarische windmolen’ van 25 meter hoog plaatsen.

Geen visualisaties van kleine molens

80. RES in Beeld heeft nooit visualisaties gemaakt van dit soort kleine molens dus het voorbeeld van boer Peter is totaal misplaatst in het kader van deze uitzending. Er verschijnen honderden molens in het kader van de RES in Nederland maar Pointer selecteert er uitgerekend één die niets met de RES te maken heeft. De suggestie dat RES in Beeld met “misleidende beelden” de molen van de boer zou hebben willen dwarsbomen wordt echter nadrukkelijk wél gewekt in de uitzending. De uitzending, die immers over Clintel en www.resinbeeld.nl gaat, wordt omlijst met de uitspraken van boer Peter. De portee daarvan is is: ‘*Clintel liegt en bedriegt*’.

Geraffineerd monteren

81. De geraffineerde en oneerlijke wijze waarop Pointer te werk is gegaan op dit punt wordt in meer detail beschreven op de website van Clintel (**productie 11**). Ook hier is duidelijk gebruik gemaakt van lasterlijke suggesties.

Conclusie

Laster

82. De hierboven besproken, in de uitzending van Pointer en in de daarmee verbonden (social) media-uitingen gedane, onware uitspraken vormen een doelbewuste, onrechtmatige, lasterlijke en daarmee in beginsel ook strafbare poging om de eer en goede naam van RES in Beeld en Clintel en de bij Clintel betrokken personen aan te tasten.

Strijd met de Mediawet, de NPO code en de maatschappelijke betamelijkheid

83. De uitspraken zijn bovendien in strijd met de Mediawet en de journalistieke code van de NPO. Daarmee zijn de uitspraken ook in strijd met de maatschappelijke betamelijkheid. Dit laatste klemmt te meer gezien de maatschappelijke positie van KRO-NCRV en het vertrouwen dat het grote publiek in deze omroep stelt. Hieronder wordt toegelicht op welke punten de uitingen strijdig zijn met de Mediawet en de journalistieke code van de NPO.

De uitlatingen zijn in strijd met de Mediawet

84. In zijn algemeenheid kan gezegd worden dat de uitzending van Pointer strijdig is met artikel 2.1.2 van de Mediawet:

“Publieke mediadiensten zijn in overeenstemming met publieke waarden, waarbij zij voorzien in democratische, sociale en culturele behoeften van de Nederlandse samenleving. Zij verzorgen daartoe media-aanbod dat:

- *a. evenwichtig, pluriform, gevarieerd en kwalitatief hoogstaand is en zich tevens kenmerkt door een grote verscheidenheid naar vorm en inhoud;*
- *b. op evenwichtige wijze een beeld van de samenleving geeft en de pluriformiteit van onder de bevolking levende overtuigingen, opvattingen en interesses op maatschappelijk, cultureel en levensbeschouwelijk gebied weerspiegelt;*
- *e. voldoet aan hoge journalistieke en professionele kwaliteitseisen, die binnen deze sector gehanteerd worden; en*

Niet in overeenstemming met publieke waarden

85. Het behoeft geen betoog dat het bewust en herhaaldelijk doen van onware beweringen over Clintel, de met haar verbonden personen en www.resinbeeld.nl niet in overeenstemming is met publieke waarden en dat die beweringen daarmee ook niet in de democratische, sociale en culturele behoefte van de Nederlandse samenleving voorzien.

Niet evenwichtig of kwalitatief hoogstaand

86. Hetzelfde geldt voor het (bewust) uit zijn verband trekken van uitspraken en het suggereren van manipulaties en ander maatschappelijk en wetenschappelijk wangedrag door Clintel zonder daarvoor enige onderbouwing of aanleiding te hebben. Dit alles is evenmin “evenwichtig”, noch “kwalitatief hoogstaand” te noemen.
87. De uitzending en de gerelateerde website en overige sociale media voldoen dan ook niet aan “*hoge journalistieke en professionele kwaliteitseisen van de sector*” zoals de Mediawet die voorschrijft. Die hoge eisen vinden nadere en meer concrete uitwerking in de journalistieke code van de NPO.

De uitlatingen zijn in strijd met de journalistieke code van de NPO

88. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de concrete schendingen van de journalistieke code van de NPO
89. De gewraakte uitspraken onder nrs. 1 t.m. 8 zijn strijdig met de volgende beginselen uit de NPO code:

- A. “*Betrouwbaar te zijn - de informatie die we brengen klopt en wordt gecheckt*”

Schending: de informatie klopt niet en is derhalve niet of niet goed gecheckt.

- B. “*Nauwkeurig en zorgvuldig te zijn - fouten worden zoveel mogelijk vermeden en het maakproces is controleerbaar*”

Schending: Van nauwkeurigheid is geen sprake, fouten zijn niet vermeden en het maakproces is niet controleerbaar. De uitspraken en ‘feiten’ van Pointer vinden hun oorsprong immers niet in de werkelijkheid maar uitsluitend in de fantasie van de makers van het programma..

C. *“Onafhankelijk, onpartijdig en onbevooroordeeld te zijn”*

Schending: de uitlatingen geven een onjuist, ongunstig en volledig éénzijdig beeld van Clintel en www.resinbeeld.nl. Daarbij is duidelijk géén zorgvuldig onderzoek vooraf gedaan hetgeen uiteraard een voorwaarde is voor het onpartijdig en onbevooroordeeld naar voren brengen van de feiten. De uitlatingen belichten slechts één visie: “Clintel is slecht” en hiervan moet en zal de kijker overtuigd worden. Dit is niet onafhankelijk, niet onpartijdig en bepaald ook niet onbevooroordeeld.

D. *Evenwichtig en pluriform te zijn - berichtgeving is gebalanceerd en vertegenwoordigt verschillende visies.*

Schending: de uitzending vormt een volstrekt éénzijdige ongefundeerde aanklacht tegen Clintel en www.resinbeeld.nl. De ware doelstellingen van Clintel en haar werkwijze worden volstrekt genegeerd of doelbewust fout gepresenteerd. Daar is niets evenwichtig, gebalanceerd of pluriform aan.

E. *We erkennen fouten en onzorgvuldigheden en kijken kritisch naar ons eigen journalistieke handelen. De toetssteen van ons handelen is deze journalistieke code. Journalisten die binnen de publieke omroep werken worden geacht zich aan deze code te houden. De betreffende hoofd- en eindredacties zijn verantwoordelijk voor de naleving.”*

Schending: op 18 maart 2022 heeft de advocaat van Clintel KRO-NCRV in een uitgebreide, 7 pagina's tellende brief op haar fouten gewezen (**Productie 12**) en vriendelijk verzocht deze te rectificeren.

KRO-NCRV heeft gereageerd bij monde van haar hoofdredacteur a.i. de heer Sommer. Inhoudelijk gaat de hoofdredacteur niet op de individuele kritiekpunten in. Hij heeft in zijn antwoord slechts aangegeven niets verkeerd te zien in de uitzending en: “*zich niet te herkennen*” in de kritiek die door Clintel is geuit in haar brief (**Productie 13**). Daarmee geeft de hoofdredacteur aan dat hij ofwel:

- de uitzending niet heeft gezien en de daarmee verbonden schriftelijke uitingen niet heeft gelezen,

ofwel:

- de brief niet heeft gelezen,

ofwel:

- de journalistieke code van de NPO niet te kennen althans geen poging heeft gedaan de onder hem ressorterende journalisten die code te laten naleven.

Hoe dit ook zij, duidelijk is dat KRO-NCRV en haar hoofd- en eindredactie in deze niet kritisch naar het eigen journalistieke handelen heeft gekeken, niet handelt naar de journalistieke code van de NPO en geen verantwoording neemt voor de naleving daarvan.

- F. *“Journalisten passen altijd wederhoor toe. Mensen krijgen tijdig de gelegenheid om te reageren, bij voorkeur in dezelfde publicatie.”*

Schending: Marcel Crok van Clintel is slechts één vraag gesteld die betrekking heeft op de gewraakte uitlatingen door Pointer t.w. de vraag of Clintel een politieke partij zou financieren. Ten aanzien van de overige kritiekpunten heeft derhalve *geén* wederhoor plaatsgevonden. Crok stelde tot twee keer voor per e-mail dat het tijd werd dat hij en Peter Keizer als journalisten onder elkaar een kop koffie zouden gaan drinken (**Productie 14**), maar Keizer gaf nooit antwoord.

In zijn mailbericht aan de advocaat van Clintel: (Productie 13) geeft hoofdredacteur a.i. Sommer Clintel slechts de mogelijkheid om schriftelijk te reageren *op de door Pointer aan Clintel gestelde vragen*, niet op de door Pointer gedane, lasterlijke, uitspraken die los staan van die vragen. Voor de goede orde zij het hier herhaald: er is door Pointer slechts één vraag gesteld die Clintel duidelijk en onmiddellijk heeft beantwoord (productie 14) t.w. de vraag of Clintel een politieke partij financierde.

Het ontkennende antwoord op die ene vraag werd in de uitzending vervolgens *direct* en zonder enige aanleiding in twijfel getrokken en voorzien van een uiterst tendentius en “zwartmakend” commentaar van politicoloog Krouwel. Kennelijk bepaalt Pointer zélf de omvang van hoor en wederhoor. In dit geval heeft zij zich daarbij tenminste niet laten leiden door journalistieke code van de NPO.

G. *“Journalisten maken in publicaties duidelijk onderscheid tussen feiten en meningen.”*

Schending: onder meer vanwege:

- het feit dat zonder onderbouwing beweerd wordt dat www.resinbeeld.nl windmolens “consequent” te groot afbeeldt,
- de wijze waarop de meningen en uitspraken van de boer volledig uit de context zijn getrokken wat de kijker op grond van de beschikbaar gestelde informatie niet kán begrijpen,

H. *“Journalisten gaan terughoudend om met beschuldigingen. Alleen als die zijn gecheckt en het aannemelijk is worden beschuldigingen gepubliceerd.”*

Schending: de beschuldigingen ten aanzien van “financiering door de olie-industrie”, de “internationale desinformatiecampagne”, de “klimaatontkenning” door Crok en het “consequent manipuleren” van beelden zijn niet, althans niet afdoende gecheckt en ze zijn bepaald niet aannemelijk gemaakt. Ook van de in de uitzending gebruikte tweets die niets van doen hebben met Clintel en met name ten aanzien van de aan die tweets gekoppelde verdachtmakingen aan het adres van Clintel kan onmogelijk worden volgehouden dat er terughoudend mee is omgegaan.

- I. *“Wanneer blijkt dat een publicatie onjuistheden bevat of (verwijtbaar) onvolledig is worden deze zo snel mogelijk en op passende wijze gerectificeerd. De wijze van rectificeren verschilt per redactie en type medium en valt onder de verantwoordelijkheid van de betreffende hoofdredactie.”*

Schending: de inhoud van de e-mail van de hoofdredacteur a.i. van KRO-NCRV (Productie 13) komt neer op een ontkennen van het hierboven geschetste feitencomplex gepaard met een onwil dit te onderzoeken.

Verweer

90. Clintel heeft haar bezwaren over de uitzending in een brief aan KRO-NCRV (Productie 12) op een gedetailleerde manier naar voren gebracht en vriendelijk om een rectificatie verzocht.
91. KRO-NCRV stelt zich in haar antwoord op deze brief (Productie 13) op het standpunt dat zij een taak heeft als “public watchdog” en dat zij zorgvuldig te werk is gegaan en stelt zich overigens op het standpunt gesteld dat KRO-NCRV zich niet in de kritiek “herkent” (productie 14). Daarnaast stelt zij dat Clintel voorafgaand aan de in de gelegenheid is gesteld om wederhoor te leveren en daarvan geen gebruik heeft willen maken.

Weerlegging van het verweer

92. Hierboven is onder punt 84 F al aangegeven dat Clintel slechts één vraag is gesteld t.a.v. partijfinanciering en niet in de gelegenheid is gesteld om zich omtrent de overige gewraakte uitlatingen uit te laten. Clintel heeft de enige door Pointer gestelde vraag *direct* beantwoord (Productie 14) en is niet ingegaan op de herhaaldelijke uitnodiging van Clintel om in gesprek te gaan.
93. De manier waarop Pointer vervolgens is omgegaan met de ontkenning van partijfinanciering door Clintel laat ook wel zien dat Pointer zich niets gelegen laat liggen aan de uitkomst van de eventuele “wederhoor”. Oveigens is Clintel helemaal geen wederhoor aangeboden ten aanzien van haar kritiekpunten maar kreeg slechts de mogelijkheid te reageren op vragen die Pointer haar helemaal niet gesteld had.

94. De overige kritiekpunten in de brief van de advocaat laat KRO-NCRV onbeantwoord. Clintel kan vooralsnog niet anders concluderen dan dat KRO-NCRV geen (steekhoudende) argumenten heeft om zich te verweren en dit om die redenen ook niet gedaan heeft. Voor het overige verwijst Clintel naar de inhoud van deze dagvaarding, de uitzending van Pointer en de aan deze dagvaarding gehechte producties.

Bewijsaanbod

95. Voor zover de rechtbank van oordeel is dat de bewijslast ten aanzien van één of meerdere in deze dagvaarding gestelde feiten, zoals financieringsbronnen, wijze van besteding van middelen, al of niet bestaande relaties tot (markt) partijen, werkwijze ten aanzien van de website www.resinbeeld.nl of gebrek aan wetenschappelijke integriteit van Clintel of de bij Clintel betrokken personen bij Clintel zou liggen en deze bewijslast en de daarmee verbonden feiten terzake dienend zijn biedt Clintel aan deze te bewijzen door het openleggen van haar financiële boekhouding, het horen van getuigen waaronder Willem Joustra, Em. Prof. Karel Wakker, Em. Prof. Dr. Guus Berkhout en drs. Marcel Crok alsmede andere getuigen die op één of meerdere van de bewijslast betreffende onderwerpen over specifieke kennis of expertise beschikken.

Spoedeisendheid

96. De uitzending van Pointer tast het publieke imago van Clintel en www.resinbeeld.nl aan. Door langer te wachten met het bijstellen van dit beeld door middel van een rectificatie kan dit beeld zich vastzetten en onderdeel gaan uitmaken van het: “collectieve geheugen”. Waarbij Clintel bij het grote publiek de naam krijgt een door de olie-industrie gefinancierde ‘*klimaatontkennende lobbyclub*’ te zijn die de feiten verdraait, beelden manipuleert en waar niet naar moet worden geluisterd. Aldus kan de eer en goede naam van Clintel en de bij haar betrokken personen blijvend beschadigd raken.

Mitsdien:

Verzoekt Clintel de rechtbank Midden Nederland, Locatie Lelystad, bij vonnis in Kort Geding en zoveel mogelijk uitvoerbaar bij voorraad om KRO-NCRV te veroordelen tot het navolgende:

1. De in de uitzending van Pointer d.d. 14 maart 2022 alsmede via de daaraan gerelateerde website en sociale media op en rond die datum gedane uitspraken als volgt, althans op een door uw rechtbank in goede justitie te bepalen wijze, te rectificeren door:

A. Ten aanzien van de uitzending van Pointer:

KRO-NCRV te gebieden om bij de eerstvolgende uitzending die plaatsheeft na betekening van het in deze te wijzen vonnis de navolgende tekst te tonen en gelijktijdig in gesproken woord duidelijk ten gehore te brengen:

“In de uitzending van Pointer van 14 maart jongstleden en op de website van Pointer en op Twitter, Facebook, Instagram en LinkedIn van Pointer zijn door Pointer onjuiste uitspraken gedaan ten aanzien van Stichting Clintel, haar oprichters en de door Clintel beheerde website www.resinbeeld.nl.

Het gaat daarbij om het volgende:

1. *Door Pointer is herhaaldelijk beweerd dat Clintel wordt gefinancierd door de olie-industrie. Dit is niet het geval.*
2. *Door Pointer is Clintel omschreven als een lobbyclub. Dit is niet het geval.*
3. *Pointer heeft Clintel en haar oprichters professor Guus Berkhout en drs. Marcel Crok beschuldigd van het voeren van een internationale desinformatiecampagne ten aanzien van het klimaat. Dit is niet het geval.*
4. *Door Pointer is beweerd dat drs. Marcel Crok een “klimaatontkenner” zou zijn en dat hij van mening zou zijn dat het klimaat niet verandert en dat CO2-reductie geen effect heeft. Dit alles is niet het geval.*
5. *Tijdens de uitzending van Pointer is nadrukkelijk de suggestie gewekt dat Clintel een politieke partij zou financieren en dat Clintel dit in strijd met de waarheid zou ontkennen. Dit is beide niet het geval.*

6. *Clintel is er in de uitzending van beschuldigd beelden van windmolens via de site www.resinbeeld.nl bewust en consequent te manipuleren. Dit is niet het geval.*
 7. *Tijdens het programma zijn drie ‘dreigende’ tweets getoond die iets te maken zouden hebben met windmolens. Dat is niet het geval.*
 8. *Tijdens het programma is gesuggereerd dat RES in Beeld met haar foto’s zou “liegen en bedriegen”. Pointer heeft in dat verband ten onrechte de opmerkingen van een boer gekoppeld aan RES in Beeld.*
- B. Ten aanzien van de alle (online) media, waaronder *Twitter, Facebook, Instagram en LinkedIn*, waarin omtrent de uitzending is bericht KRO-NCRV te gebieden de onderstaande rectificatie, althans een door uw rechtbank in goede justitie te bepalen rectificatie, duidelijk leesbaar en via de relevante navigatie goed bereikbaar, in geschrift gedurende 14 (veertien) dagen te tonen:

“In de uitzending van Pointer van 14 maart jongstleden alsmede op de website van Pointer en op sociale media van Pointer zijn onjuiste uitspraken gedaan ten aanzien van de Stichting Clintel, haar oprichters en de door Clintel beheerde website www.resinbeeld.nl. Het gaat daarbij om het volgende:

1. *Door Pointer is herhaaldelijk beweerd dat Clintel wordt gefinancierd door de olie-industrie. Dit is niet het geval.*
2. *Door Pointer is Clintel omschreven als een lobbyclub. Dit is niet het geval.*
3. *Pointer heeft Clintel en haar oprichters professor Guus Berkhout en drs. Marcel Crok beschuldigd van het voeren van een internationale desinformatiecampagne ten aanzien van het klimaat. Dit is niet het geval.*
4. *Door Pointer is beweerd dat drs. Marcel Crok een “klimaatontkenner” zou zijn en dat hij van mening zou zijn dat het klimaat niet verandert en dat CO2-reductie geen effect heeft. Dit alles is niet het geval.*
5. *Tijdens de uitzending van Pointer is nadrukkelijk de suggestie gewekt dat Clintel een politieke partij zou financieren en dat Clintel dit in strijd met de waarheid zou ontkennen. Dit is beide niet het geval.*
6. *Clintel is er in de uitzending van beschuldigd beelden van windmolens via de site www.resinbeeld.nl bewust en consequent te manipuleren. Dit is niet het geval.*
7. *Tijdens het programma zijn drie ‘dreigende’ tweets getoond die iets te maken zouden hebben met windmolens. Dat is niet het geval.*

8. *Tijdens het programma is gesuggereerd dat RES in Beeld met haar foto's zou "liegen en bedriegen". Pointer heeft in dat verband ten onrechte de opmerkingen van een boer gekoppeld aan RES in Beeld.*
2. Te bepalen dat zolang KRO-NCRV de gewraakte uitzending van Pointer online beschikbaar blijft stellen zij wordt geboden om de in dezen onder A te wijzen rectificatie integraal en op de in de geëiste rectificatie geformuleerde wijze te tonen voorafgaand aan het online afspelen van die uitzending.
 3. Te bepalen dat zolang KRO-NCRV de gewraakte teksten in de genoemde sociale media laat staan zij deze duidelijk zichtbaar en leesbaar gepaard laat gaan van de onder B te wijzen rectificatie.
 4. KRO-NCRV te gebieden zich aan de onder de punten 1,2, 3 althans aan één der genoemde genoemde geboden te houden op straffe van een dwangsom van € 25.000,- , althans een door uw rechtbank in goede justitie te bepalen bedrag, voor elke dag of gedeelte van een dag dat KRO-NCRV zich niet aan één der genoemde geboden houdt.
 5. KRO-NCRV te veroordelen in de kosten van dit geding waaronder de kosten van de advocaat en in de nakosten.

De kosten dezes zijn €

Deze zaak (zaaknaam: Clintel / KRO-NCRV) wordt behandeld door mr E.H. Boucher, Boucher Advocatuur B.V., Maliesingel 33, 3581 BJ Utrecht, telefoonnummer: 030 2512833, fax: 030 - 2342145, e-mail: ernst@boucheradvocatuur.nl.

Overzicht van bijgevoegde producties:

1. Screenshot website RES in beeld: beschrijving werkwijze www.resinbeeld.nl
2. Screenshot website KRO-NCRV (1): beschrijving van het programma Pointer
3. Screenshot website Pointer (1): *“Pointer brengt oneerlijke zaken aan het licht”*
4. Journalistieke code NPO
5. Screenshot website Pointer (2): *“Clintel voert internationale desinformatiecampagne”*
6. Screenshot website KRO-NCRV (2): *“lobbyclub gefinancierd door fossiele industrie”*
7. Screenshot website Pointer (3): *“Crok is een klimaatontkenner”*
8. Screenshot website Pointer (4): *“van klimaatverandering is geen sprake”*
9. Screenshot Website Clintel (1): analyse ‘onderzoek’ Pointer naar beelden
10. Screenshot website Clintel (2): analyse ‘bedreigende tweets’ uit de ‘windmolenhoek’
11. Screenshot website Clintel (3): analyse context uitspraken ‘boer Peter’
12. Brief advocaat Clintel aan KRO-NCRV d.d. 14 maart 2022
13. Reactie hoofdredacteur a.i. René Sommer d.d.24 maart 2022
14. Mailwisseling tussen Peter Keizer (Pointer) en Marcel Crok (Clintel) 11-14 maart 2022